

Tartu Ülikooli Raamatukogu auhinna- ja diplomitööde tähestikkataloog (sedelkataloog)

Kataloogipass

I.Kataloogi ülesanne

Tähestikuline lugejakataloog andis ülevaate dissertatsioonide kogus olevatest auhinna- ja diplomitöödest, mis olid ilmunud kuni 1990. aastani.

II.Asukoht

Kataloog asus sedelkataloogide ruumis.

III.Suurus

Kataloog sisaldas 4000 sedelit.

IV. Sisu

- 1.Kirjanduse laadi järgi: käsikirjalised või masinakirjas auhinna- ja diplomitööd.
- 2.Keele järgi: põhiliselt eestikeelsed, osaliselt saksa- ja venekeelsed.
- 3.Ilmumiskoha järgi: põhiliselt Eestis ilmunud.
- 4.Ilmumisaasta järgi: põhiliselt 20. sajandil (alates 20-ndatest aastatest kuni 1990. a. (incl.).
- 5.Kogude järgi: kataloog peegeldas dissertatsioonide kogus olevaid auhinna ja diplomitöid.

V.Kirje

Kui 20-ndatel aastatel hakati koostama sedelkataloogide kirjeid, ei olnud nähtavasti kindlaid reegleid. Aluseks võeti töö tiitelleht, millelt kanti sedelile enam-vähem kõik andmed.

Sedeli ülal keskel oli *autori perekonnanimi ja eesnimi* (või initsiaalid). Järgmistel ridadel toodi ära töö *pealkiri* eesti keeles. Kirjetes esines ka paralleelpealkirju võõrkeeltes, kuid sel juhul ei selgunud sedelilt, mis keeles oli väljaande tekst. Alapealkirju märgiti väga harva.

Pärast pealkirja märgiti järgmisele reale paremale poole *ilmumiskoht, -aasta ja formaat*. Formaati tähistati sõnaga Fol. (folio – poole poogna suurune) või näidati kraad (8o).

Näiteks: Tartus, 1937. Fol.

Järgmisel real näidati ära, kas tegu oli *auhinnatöoga* või *diplomitöoga* ja lisati ka selle *kaitsmise aasta*. Näiteks: Auhinnatöö, 1923

Väga harva lisati *märkusi*, näiteks abiraha määramise kohta.

Alates 30-ndatest aastatest, näidati kirjes ära ka teaduskond ja saadud auhinnakoht. Näiteks: Arstitead. auhinnatöö (I), 1948

Ka hakati näitama ilmumisandmete all *lehekülgi*, kuid see ei olnud reegliks.

Näiteks: Lk. X+430+70

Vahel näidati lehekülgede all, kas töö oli *masinakirjas*. Näiteks: Masinakiri

Käsikirjaliste tööde puhul vastav märkus puudus.

Alates 60-ndate aastate lõpust hakati sedeli alläärel vasakul näitama infot töö *retsensiooni* kohta ja alläärel paremal pool märgiti ära nimed, *kellele koostati viitesedelid*.

Kirjed (sedelid) paljundati läbi kopeerpaberi. Kopeeritud sedelitest moodustati 2 nn. **liigikataloogi:**

- Teaduskondade auhinnatööde sedelkataloog
- Teaduskondade diplomitööde sedelkataloog

Kataloog sisaldas põhi- ja viitesedeleid.

1. Põhikirje koostati iga väljaande esimese autori järgi. Autori nimi pealdises oli alati ühtses vormis. Harva, kui tööl oli üle 3 autori, koostati kirje pealkirja järgi ja autoritele tehti viitesedelid.

2. Viitesedelid koostati

- a) teisele ja kolmandale kaasautorile
- b) isikunime erinevatelt nimevormidelt (nimemuutus, pseud.) kataloogis kasutatavale nimevormile
- c) uult kirjaviisi vormilt vanale
- d) autorile ja paralleelpealkirjale

Ortograafia

Kirjes kasutati teose ortograafiat.

Raamatukogulikud märkused

Sedeli ülal keskel oli järjenumbriline kohaviit. (Diss. fondis oli kogu fondi läbiv üks järjenumbriline kohaviit, millele ette lisati vastava töö nimetus, kas auhinnatöö vms.)

Näiteks: Auhinnatöö 366 274

Diplomitöö 392 268

Vanematel sedelitel, kuni aastani 1944, oli sedeli allääres ära näidatud ka töö inventari number. See oli lisatud ka viitesedelile.

1968. a. kataloogimisosakonna aruandest selgus, et siis asuti auhinnatööde fondi šifreerima, s.t. kataloogi sedelitele sõna "Auhinnatöö" juurde kirjutati ka vastav number. Tööks kulus osakonna töötajal Juta Hindil 31 tööpäeva.

VI. Kataloogi ülesehitus

Kataloogis olid kirjed korraldatud tähestikjärjestuses keelte järgi kolmes osas: eestikeelne ja võõrkeelne (ladina ja slaavi tähestikus).

1. Tähestik

- eestikeelses osas oli sedelite järjestamisel aluseks ladina tähestik:
a b c d e f g h i j k l m n o p q r s š z ž t u v(w) õ ä ö ü x y
- ladina tähestikus võõrkeelsete tööde puhul oli sedelite järjestamisel aluseks järgmine tähestik:
a b c c d e f g h i j k l m n o p q r s š t u v w x y z ž õ, ä-ae, ö-oe, ü-ue
- slaavi tähestikus tööde puhul oli sedelite järjestamisel aluseks järgmine tähestik:
а б в г д е ё ж з и й к л м н о п р с т у ф х ц ч ш щ ъ ы ь э ю я

2. Sedelite järjestamine

- kõik põhi- ja viitesedelid olid järjestatud tähestikuliselt ühtses reas
- järjestusühikuks oli sõna ja lause
- kirjavahemärgid, v.a. punkt, ei tulnud arvesse.

3. Sedelite liitmine

Kuna auhinna- ja diplomitööde saabumine raamatukokku oli aastate lõikes väga juhuslik ja ebaühtlane, siis mõnel aastal ei liidetud kataloogi mitte ühtki sedelit, näiteks aastatel 1976-1977, 1981-1983, 1988-1990. Aastal 1985 liideti kataloogi aga 466 ja 1986. a. 666 sedelit.

Sedeleid liitsid kataloogi Aino Mägi, Kajar Pruul ja Tiia Vahtra.

4. Kataloogivormistus

Kataloog oli 9 väiksemas (21 x 14 cm) raamatukujulises karbis lahtistel lehtedel. 1978. a. paigutati sedelid karpides ümber keelte kaupa: 8 karbis olid ladina tähestikus koostatud sedelid, 1 karbis - slaavi tähestikus. Karbi seljal olevale etiketile oli märgitud karbi number, "Auhinnatööd" ja sidekriipsuga eraldatud tähed, millega algas ja lõppes esimene ja viimane sedel karbis. Kataloogi juurde kuulus silt.

VII. Ajalugu

Kataloogi koostati 1920-ndatest aastatest kuni 1990. aastani.

1991. a. lõpetati auhinna- ja diplomitööde kataloogimine sedelitele. Neile töödele hakati koostama kirjeid kaartidel analoogiliselt raamatutele. Kaardid liideti lugejate ja sisetöö kaartkataloogidesse.

Aastatel 1994-1997 rekataloogiti kaartkataloogidesse ca 4000 auhinna- ja diplomitööd, ilmunud kuni 1990. aastani (Mari Tamm, Marju Kolk). Rekataloogitud ja ka liigitatud tööde vastu tundsid huvi eriti juristid ja majandusteadlased.

Auhinna- ja diplomitööde sedelkataloog ei kuulunud alalisele säilitamisele, sest see dubleeris kaartkatalooge. Säilitati näidissedelid. Kataloog likvideeriti rekataloogimise käigus lõplikult 7. septembril 2009. aastal. Nüüd peaksid kõik tööd olema kättesaadavad ka e-kataloogis ESTER.

Otsus: 13.10.2010 toimunud kaart- ja sedelkataloogide säilitamise töögrupi koosoleku hinnangul **puudus TRÜ auhinna- ja diplomitööde sedelkataloogil alaline säilitusväärtus**. Otsustati koostada kataloogipass ja säilitada 1 karp näidissedelitega.

Kataloogipassi koostaja: Elsa Loorits, nov. 2012

Täiendatud ja kinnitatud TÜR kaart- ja sedelkataloogide säilitamise töögrupi poolt 07.11.2012.